

Verslag van de openbare vergadering van de raad van de gemeente Olst-Wijhe, gehouden op 9 mei 2011.

AANWEZIG

Voorzitter de heer A.G.J. Strien, burgemeester
griffier de heer B.A. Duursema
notulist de heer G.J.M. Schrijver
de leden de heer K. Stap, de heer R.J.M. Leber, mevrouw A.E. Boerman, de heer W.J. Nuisl en mevrouw M. Poppenk-Copper (PvdA-fractie)
de heer H.T.J. Kamphuis, mevrouw E.G.L.M. Lugtenberg, mevrouw H.G.M. Boomars, en de heer B.J. Habers (CDA-fractie)
de heer A.G.J. Bosch, mevrouw M. Drenth-Brevoord en de heer R.W. Kronieger (VVD-fractie)
de heer G.J. Brinks, mevrouw G.M.C. Hulleman-Jansen en de heer M. Blind (fractie Gemeentebelangen Olst-Wijhe)

VOORTS AANWEZIG de leden van het college van burgemeester en wethouders:
mevrouw J. Otterloo-Ripperda en de heer C.M.A. van den Berg
(wethouders)
de heer A. Oeseburg, gemeentesecretaris.

AFWEZIG de heer J.H. de Vente en de heer J. Gerkes

PUBLIEKE TRIBUNE ± 22 personen.

AGENDA

1. Opening
2. Vaststellen agenda
3. Spreekrecht burgers
4. Vragenronde raadsleden
5. Vaststellen van het verslag van de openbare raadsvergaderingen d.d. 21 en 28 maart en 11 april 2011
6. Mededelingen
7. Brieven van burgers en instanties
8. Voorstel tot het vaststellen van de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling van de Recreatiegemeenschap Salland
9. Voorstel over de actualisatie van de grondexploitaties, die bij de kadernota ter vaststelling worden aangeboden, en tot het doen van een uitspraak over hoe om te gaan met Noordmanshoek
10. Voorstel tot het vaststellen van de Nota reserves en voorzieningen 2011
11. Sluiting

1. Opening

De **voorzitter** opent de vergadering en hij heet de aanwezigen van harte welkom. Airplay Radio is verhinderd. Als gevolg van reconstructiewerkzaamheden aan de Industrieweg kon de regiewagen niet vertrekken. Afwezig zijn de heer J.H. de Vente en de heer J. Gerkes. De volgorde van spreken begint bij de CDA-fractie. De volgorde van stemmen begint bij mevrouw Boomars.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld. Bij het opiniërende gedeelte hebben de plaatsvervangende voorzitters aangegeven dat zij zijn aangewezen als woordvoerder voor hun fracties. Om die reden kunnen zij beiden niet dat deel van de vergadering voorzitten. Daarom zal de voorzitter van de raad bij die agendapunten de vergadering leiden.

3. Spreekrecht burgers

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

4. Vragenronde raadsleden

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

5. Vaststellen van het verslag van de openbare raadsvergaderingen d.d. 21 en 28 maart en 11 april 2011

De verslagen worden vastgesteld.

6. Mededelingen

De **voorzitter** zegt dat de raadsleden een notitie van de griffier op tafel hebben aangetroffen. Daarin wordt gewezen op de bijeenkomst die morgenavond plaatsvindt in het stadhuis in Zwolle over het Bestuursakkoord in concept. De fracties wordt gevraagd om daarin vertegenwoordigd te zijn.

7. Brieven van burgers en instanties

Zonder discussie en hoofdelijke stemming wordt besloten de stukken:

- 1 tot en met 6 voor kennisgeving aan te nemen,
- 7 tot en met 9 ter afhandeling in handen van het college te stellen,
- 10 en 11 ter advisering in handen van het college te stellen, en
- 12 en 13 te betrekken bij de Heroverwegingsoperatie.

8. Voorstel tot het vaststellen van de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling van de Recreatiegemeenschap Salland

De heer **Bosch** vraagt of de huidige bestuurlijke afvaardiging gehandhaafd wordt.

De **voorzitter** zegt dat op dat onderwerp nog terug gekomen zal worden. Er is een wijziging opgetreden in het portefeuillehouderschap. Met de leden en plaatsvervangende leden zal nog nader overleg plaatsvinden en dan komt er een voorstel in de richting van de raad. De afvaardiging zal in ieder geval gewijzigd moeten worden. De voorzitter zal dat nog bespreken met het huidig bestuurslid de heer Gerkes.

Zonder hoofdelijke stemming stemt de raad in met het voorstel tot het vaststellen van de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling van de Recreatiegemeenschap Salland.

9. Voorstel over de actualisatie van de grondexploitaties, die bij de kadernota ter vaststelling worden aangeboden, en tot het doen van een uitspraak over hoe om te gaan met Noordmanshoek

De heer **Kamphuis** zegt dat voor ons een stuk ligt dat aangeeft hoe economische ontwikkelingen een wending kunnen geven aan ambities en verwachtingen zoals neergelegd in het Coalitieakkoord. De grondexploitaties in de gemeente Olst-Wijhe geven een beeld dat een kant op gaat zoals het decennia niet vertoond is. Opbrengsten van de grondverkoop worden minder. Het gevolg is dat geplande investeringen moeilijker te financieren zijn. De afdracht aan de Bovenwijkse Voorzieningen is aangepast naar vijf euro, wat minder druk geeft op de grondexploitaties. Het CDA kan zich wel vinden in de voorzieningen die nu getroffen moeten worden om negatieve grondexploitaties te neutraliseren. De raad heeft vaak gesproken over de ontwikkeling van Olst-Wijhe als een gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Maar door de economische omstandigheden wordt dit wel een zware opgave. Een opgave die uitdaagt om het maximale er uit te halen en creatief met middelen en kansen om te gaan. Bedrijventerreinen worden ontwikkeld om als basis te dienen voor wonen en werken. Zonder een goed draaiende plaatselijke economie is het moeilijk om een welvarend Olst-Wijhe te behouden. De CDA-fractie is teleurgesteld dat men kan concluderen dat het bedrijfsterrein Noordmanshoek onder de huidige omstandigheden niet te realiseren is. Het CDA kan dan ook instemmen met variant nul, zoals dat is aangegeven in het voorstel.

Het is verstandig om nu het verlies te nemen, maar er moet alles aan gedaan worden om dat in de toekomst te trachten te neutraliseren. Terugverdienen dus. Ook moet geprobeerd worden om eerst geld te ontvangen uit de grondverkoop voordat grote infraprojecten worden opgepakt. Met andere woorden : eerst de minimale voorzieningen treffen en gebruikmaken van de bestaande ontsluiting en wanneer er meer zicht is op een betere en verdere ontwikkeling, financiën berekenen en dan de vervolgstappen zetten.

Het CDA wil er nog steeds de nadruk op leggen dat het ontwikkelen van bedrijventerreinen noodzakelijk is. Als men brood op de plank wil hebben en houden, zal men bedrijvigheid moeten stimuleren. Ondernemers moeten het gevoel hebben dat het goed ondernemen is in Olst en Wijhe. Zonder bedrijven en ondernemers is de gemeenschap kansloos. Hij zegt nogmaals dat het CDA verwacht dat het college zich maximaal faciliterend opstelt ten opzicht van ondernemers. De CDA-fractie hoopt dan ook dat de ruimte op de bestaande bedrijventerreinen benut wordt en dat de werkgelegenheid in Olst-Wijhe blijft groeien. Werken en wonen in dezelfde gemeente is goed voor het milieu. Minder reizen, het gevolg is minder CO₂-uitstoot. De CDA-fractie vraagt het college om alles uit de kast te halen om de woningproductie te bevorderen en voor Noordmanshoek op zoek te gaan naar betere en haalbare alternatieven. Het CDA wil duurzaamheid hierbij niet uit het oog verliezen. Dit alles moet wel haalbaar en betaalbaar zijn.

De heer **Bosch** houdt het volgende betoog:

“Het is niet echt met plezier, dat ik met een gedicht van Jona Bolster de VVD bijdrage wil beginnen, maar de inhoud, die hij al weer enige jaren geleden aan het papier toevertrouwde, geeft wel treffend de ontwikkeling rondom het plan Noordmanshoek weer. Wat eind jaren negentig begon als een verzoek van Meester Stegeman om te bekijken of het bedrijf ten oosten zou kunnen uitbreiden, eindigt voorlopig in 2011 met een voorgestelde afwaardering van de aangekochte gronden van ruim 4 miljoen euro.

Jona Bolster schreef daar het volgende over:

“Noordmanshoek, Provinciale Staten kijkt slechts globaal.

Bijna elke gemeente kijkt louter lokaal.

Raalte bezwijkt bijna onder zijn industriepotentieel.

Wijhe vindt Noordmanshoek nog steeds heel reëel.

De Enk verpaupert, maar daarom niet getreurd.
Noordmanshoek komt er aan, wat alles opfleurt.
Wij ingezetenen betalen straks dat gelag.
Maar volgend jaar verkiezingen en dan zeggen we dag.
Tegen al die lokale navelstaarders, niet in staat tot een regionale kijk.
En zijn de slechtste schatbewaarders wat of Wijhe maakt tot een prachtdorp heel rijk.
Houdt Wijhe groen is heel wel te doen.
Gewoon een kwestie van burgermansfatsoen.”

Met name in de vorige raadsperiode is de Noordmanshoek regelmatig onderwerp van discussie geweest, zowel in de gemeenteraad als daarbuiten. Het is een regelrechte misser geweest van de grote coalitie, PvdA, CDA en Gemeentebelangen, om in het Coalitieakkoord 2006-2010 de ontwikkeling van de Noordmanshoek een prominente plaats te geven. Immers in de visie van de VVD-fractie is de behoefte, het nut en de noodzaak om een industrieterrein van 25 hectare te ontwikkelen, waar maar slechts 10 hectare effectief van uitgegeven zou gaan worden, nimmer aangetoond. Daarnaast stonden alle omgevingsseinen in de vorige raadsperiode ook al op rood:

- de provincie wilde geen medewerking verlenen aan een extra dijkontsluiting,
- de provincie wilde geen medewerking verlenen om bedrijven van elders in Wijhe te vestigen,
- de toenmalig minister van economische zaken mevrouw Van der Hoeven liet optekenen: “niet elke gemeente heeft een eigen bedrijventerrein nodig”. Aansluitend hierop zouden buurgemeenten een “verklaring van geen bezwaar” moeten afgeven om de ontwikkeling van NMH mogelijk te maken,
- al in de vorige raadsperiode bleek er zich met name groei van werkgelegenheid te ontwikkelen in de sectoren administratieve dienstverlening, de zorg, recreatie, kortom sectoren, die geen gebruik maken van industrieterreinen,
- voorts diende zich aan het eind van de vorige raadsperiode ook nog eens een bancaire en economische crisis aan.

Als je het al niet zelf kunt bedenken en ook nog last hebt van een collectieve tunnelvisie neem dan de conclusies van het rapport van Bureau Zadelhoff serieus. Het bureau was gevraagd om inzicht te verschaffen in de omvang van de toekomstige vraag en het tempo, waarin industrieterreinen kunnen worden afgezet. Zadelhoff waarschuwde, dat de autonome groei in bedrijvigheid binnen de gemeente Olst-Wijhe te laag is om succesvol zo'n groot terrein te kunnen afzetten en constateerde ook nog eens “weglekken” van bedrijvigheid naar buurgemeenten!

Er zijn zowel in 2007 als in 2009 momenten geweest, waarop het voorstel wat nu ter tafel ligt ook al ter tafel had kunnen komen, zodat nieuwe grondaankopen in 2009 en 2010 achterwege hadden kunnen blijven. In oktober 2009 was er al een exploitatietekort van 1,2 miljoen euro berekend, maar dat gegeven heeft de huidige PvdA/CDA coalitie er niet van weerhouden de volgende prestatieafspraken op blz. 6 van het huidige Coalitieakkoord neer te schrijven: “Het bedrijventerrein Noordmanshoek wordt ontwikkeld op een kwalitatief, hoogwaardige wijze, passend bij zijn omgeving. De eerste fase zal zo spoedig mogelijk in deze raadsperiode worden uitgegeven”. Tijdens de bespreking van dit Coalitieakkoord heeft de VVD-fractie ander maal opgeroepen “te stoppen met de ontwikkeling van Noordmanshoek en er ook niet nog eens allerlei toeters en bellen aan te hangen”.

De opstellers/onderhandelaars van het huidige coalitieakkoord zouden er goed aan doen eens na te denken of de opgeschreven prestatieafspraken versus de miljoenen euro's afwaardering niet tot bestuurlijke consequenties zouden moeten leiden. Enig risico loop je bij ontwikkeling van bouwlocaties en industrieterreinen nu éénmaal altijd, maar bij het project Noordmanshoek zijn de afgelopen 5/6 jaren, zoveel signalen - provincie, Tweede Kamer, KvK, het lokale bedrijfsleven, 871 verontruste Wijhenaren - afgegeven richting college en coalitiepartijen, dat de

prestatieafspraken ontwikkeling Noordmanshoek nooit in het coalitieakkoord 2010-2014 had moeten worden opgenomen en wat de VVD-fractie betreft verscheuren wij die pagina ook per direct! (de heer Bosch verscheurt een kopie van die pagina)

Mijnheer de voorzitter, de VVD-fractie onderschrijft uw conclusies, aan het eind van agendapunt 9. De VVD fractie complimenteert het college met de moedige en verstandige beslissing, die onlangs is genomen en die geleid heeft tot de voorstellen, die nu aan de raad opiniërend worden voorgelegd. Mogelijk, dat er in de boezem van het college al langer rekening mee gehouden is met dit voorlopige resultaat, omdat u blijkbaar al een aantal maanden rekening houdt met 220.000 euro in het Heroverwegingsscenario, van waaruit de bijna 64.000 euro wegvallende rente wordt gedekt.

Hoewel de VVD als enige raadsfractie zich altijd tegenstander heeft getoond van de ontwikkeling van de Noordmanshoek, ontslaat het de VVD-fractie nu niet van de plicht om mee te helpen denken en te zoeken naar alternatieven om het verlies zoveel mogelijk te beperken.

- De alternatieve invulling, waar naar gekeken zou kunnen worden zijn bijvoorbeeld: verdeling in vijf blokken van vijf hectare ten behoeve van agrarische doeleinden, hoewel dat niet zo'n interessante optie is, biedt het wellicht enig soelaas,
- Waterschap Groot Salland kan wellicht een mogelijkheid bieden, ten behoeve van permanente waterberging, want de Noordmanshoek is wel een van de laagste punten,
- een bescheiden landschapachtig park met beperkt aantal vakantiebungalows (overigens werd deze suggestie gedaan tijdens de bijeenkomst Economie/Recreatie in het kader van de Heroverwegingsbijeenkomsten; het kan de huidige coalitie ook helpen een andere prestatieafspraken te realiseren namelijk : aantal toeristische overnachtingen nemen toe met 15%)
- realisatie van een zogenaamde tuin van zonnecollectoren; zo'n blok van vijf hectare levert de gemeente geld op en de inwoners van Wijhe elektriciteit.

De VVD-fractie verzoekt het college de gedachten over een nadere invulling van de Noordmanshoek zo spoedig mogelijk met de fracties te delen in plaats van in het najaar.”

De heer **Brinks** zegt dat bij dit agendapunt de actualisatie van de grondexploitatie en hoe verder te gaan met de Noordmanshoek, wordt besproken. Over de grondexploitaties zegt hij dat in de doorgerekende varianten de boekwaarde per 31 december 2010 verwerkt is. Dit geeft een beeld te zien dat een aantal grondexploitaties met een geraamd verlies te kampen hebben. Mede als gevolg van de economische crisis zijn er minder woningen gebouwd dan was voorzien en de vraag naar bedrijventerreinen achterbleef bij de verwachting. Andere exploitaties laten wel een grotere winst zien, maar dat is natuurlijk wel een vertekend beeld omdat de bijdrage aan Bovenwijkse Voorzieningen is teruggebracht naar vijf euro per vierkante meter. Om alle risico's af te dekken moet het Weerstandsvermogen met 700.000 euro worden aangevuld. Daar kan de fractie van Gemeentebelangen wel mee in stemmen.

Over de Noordmanshoek zegt hij dat de fractie van Gemeentebelangen altijd een voorstander is geweest van het ontwikkelen van de Noordmanshoek. Want een nieuw bedrijventerrein geeft een economische impuls aan de gemeente. De fractie van Gemeentebelangen ging er dan ook altijd van uit dat er grote vraag naar bedrijventerreinen was en dat het terrein zo snel mogelijk moest worden ontwikkeld. Maar dat deze start door allerlei oorzaken steeds wordt uitgesteld en daarbij dat de Noordmanshoek ineens moest functioneren als een pilot voor een duurzaam bedrijventerrein waarvan de 25 hectare maar 10 hectare als bedrijventerrein kan worden gebruikt, rees bij de fractie van Gemeentebelangen de vraag of het allemaal nog wel betaalbaar is. Dan komt daarbij dat door de economische crisis de vraag in het algemeen en zeker naar duurzame bedrijventerreinen is afgenomen. Dan komen we op het punt waar we nu staan. Hoe verder met de Noordmanshoek? De grondexploitatie van de Noordmanshoek is in zes varianten doorberekend. Alle resultaten geven een negatieve uitkomst. Dus is het voor ons nu de taak te

kiezen uit de minst slechte en het financiële risico te beperken. Wat dat betreft is de keuze snel gemaakt en Gemeentebelangen kiest voor variant nul. Bij deze variant is duidelijk wat het verlies is. Bij de andere varianten zitten nog zoveel factoren die er waarschijnlijk alleen maar toe zullen bijdragen dat het verlies alleen nog maar groter wordt. Men weet niet wanneer de economie weer aantrekt en of er ooit nog vraag komt naar een duurzaam industrieterrein.

Daarnaast heeft de gemeente nog wel grond beschikbaar op industrieterreinen zoals op de Enk, Wesepe en de Meente. Dus de fractie van Gemeentebelangen kiest er voor om bedrijventerrein Noordmanshoek niet te ontwikkelen en het verlies van 4,25 miljoen te nemen.

Dan rijst de vraag wat te doen met die 25 hectare grond. Gemeentebelangen is tegen de verkoop van deze grond, maar is er voor om deze in eigen bezit te houden en jaarlijks met een gebruikersvergunning te verpachten aan agrarische ondernemers en deze grond in een later stadium dan als de Noorder Koeslag vol is gebouwd, als locatie voor woningbouw te gebruiken. Het heeft als voordeel dat er later niet aan de overzijde van de de Omloop gebouwd hoeft te worden en Wijhe een mooier compacter dorp blijft. Bijkomend voordeel is dat het station niet hoeft te worden verplaatst. Gezien de grote vraag naar landbouwgrond en de lage rentelasten zijn de kosten voor de gemeente gering. Gemeentebelangen vraagt het college deze variant dan ook als alternatief voor Noordmanshoek mee te nemen.

Mevrouw **Boerman** zegt dat de aanpassing van de grondexploitatie een wisselend beeld laat zien van gunstige en ongunstige ontwikkelingen. Het totale resultaat van de exploitaties is ruim 700.000 euro beter dan vorig jaar, terwijl de benodigde voorziening voor verwachte negatieve resultaten slechts in beperkte mate hoeft te worden verhoogd. In het algemeen zorgt vertraging in de uitvoering die het gevolg is van de economische situatie voor vermindering van het exploitatieresultaat. Aan de andere kant zorgt de keuze voor een lagere afdracht aan het fonds Bovenwijkse Voorzieningen voor een verbetering van het resultaat. Die verlaging van de afdracht is gekoppeld aan een bijstelling van de ambities die in de ogen van de PvdA-fractie realistisch is. De fractie vindt het dan ook een verstandige keuze. Zoals ook al is aangegeven toen de raad sprak over het fonds Bovenwijkse Voorzieningen op 28 maart.

Voor wat betreft de woningbouwexploitaties heeft de fractie begrip voor de ontwikkelingen, maar blijft aandringen – en wellicht is dat ten overvloede – om al het mogelijke te doen om het nadeel door vertraging zo veel mogelijk te verminderen cq. te vermijden.

De bedrijventerreinen die op dit moment in ontwikkeling zijn de Meente zuid en Wesepe laten een positief resultaat zien. Voor de nog niet in exploitatie genomen terreinen ligt het anders. Zij komt hierna nog terug op Noordmanshoek. Zij vraagt eerst aandacht voor twee andere in die categorie. De Meente Noord en de Enk. Beide laten een negatief resultaat zien, samen zo'n 1,6 miljoen. Dat in relatie tot een maximaal aantal te realiseren hectares van 3,5. De PvdA-fractie wil graag, mede in het licht van de situatie die is ontstaan rond Noordmanshoek van het college horen hoe zij die afzetverwachting op deze terreinen in schat en in hoeverre hier mogelijkheid bestaat om kosten terug te brengen als er eventueel een tegenvallende afzet is. In het algemeen zou men de vraag kunnen stellen, hoeveel nadelig resultaat is een hectare bedrijventerrein ons eigenlijk waard. Dat lijkt haar wel een fundamentele vraag die op het ogenblik op tafel ligt.

Over Noordmanshoek zegt zij dat toen in 2006 en 2007 de discussie over dit terrein plaatsvond, er in de PvdA-fractie de nodige reserves bestonden tegen de plannen, met name uit ruimtelijk oogpunt. De resultaten van verschillende onderzoeken lieten echter zien dat er serieuze behoefte aan bedrijventerrein was in Wijhe. Die niet alleen op te vangen was door herstructurering van de Enk. Dit feit in combinatie met het plan om terrein een zeer goede ruimtelijke inpassing te geven en er een duurzaam bedrijventerrein van te maken heeft de PvdA toen over de streep getrokken om de plannen te ondersteunen.

De rest van de geschiedenis kennen we allemaal. Er ontstond discussie met de provincie over hernieuwde toetsing van het plan. Over ontsluiting naar de dijk en over de vestiging van

bedrijven van buiten de gemeente en er kwam een economische crisis van een forse omvang over ons heen. Nu blijkt er voor maximaal 0,5 tot een hele hectare interesse te zijn in dit bedrijventerrein. In het licht van deze situatie kan de PvdA-fractie alleen maar instemmen met de conclusie van het college dat de ontwikkeling van Noordmanshoek stopgezet moet worden. Dat we nu ons verlies moeten nemen om nog grotere risico's in de toekomst te vermijden. Olst-Wijhe moet niet zijn eigen Noord-Zuidlijn willen ontwikkelen. Dat heeft de NS al jaren geleden voor ons gedaan, dus dat hoeft niet meer. Dit was geen gemakkelijke conclusie en de PvdA-fractie waardeert de moedige beslissing van het college. Tegelijkertijd dringt de vraag zich op wat we hier van kunnen leren. Te meer omdat we nog meer plannen op de rol hebben. De behoeftenonderzoeken die zijn uitgevoerd gaven onafhankelijk van elkaar aan dat er voldoende behoefte bestond aan bedrijventerrein. De laatste inventarisatie dateert zelfs van augustus 2010, als onderbouwing van de Bedrijventerreinvisie. Teruglezend valt op dat deze cijfers eigenlijk vooral gebaseerd zijn op vergelijking met de regio en extrapolatie van uitgiftecijfers van eerdere periodes. Van een inventarisatie van concreet belangstellenden, zoals recent uitgevoerd is voor Noordmanshoek, was toen geen sprake. Zeker in de context van een economische crisis is het achteraf gezien misschien wel een wankelende basis geweest. Zij leest ook nog dat de laatste aankopen van grond in de loop van 2010 hebben plaatsgehad, daardoor kan zij niet anders dan tot de conclusie komen dat op de kritische momenten eigenlijk niet de goede informatie voorhanden was. In deze context plaatst zij ook de vragen die zij zojuist stelde over de twee andere bedrijventerreinontwikkelingen.

De heer **Bosch** vraagt of mevrouw Boerman wil uitleggen wat zij bedoelt met op de kritische momenten niet de juiste informatie voorhanden hebben. Op welke momenten was dat?

Mevrouw **Boerman** zegt dat recent, vorig jaar nog, grond is aangekocht. Op dat moment was wel de inventarisatie van de Bedrijventerreinvisie voorhanden, waarin die vergelijkende cijfers beschikbaar waren, maar achteraf kan men zich afvragen of gezien het feit dat we een economische crisis op ons dak gekregen hebben of dat nu van die degelijke cijfers waren op dat moment. Als op dat moment de inventarisatie beschikbaar was die er nu is – zij weet niet of dat op dat moment mogelijk was – maar als die er geweest was, dan had men toen al een andere conclusie getrokken.

Wethouder **Van den Berg** zegt dat een aantal jaren terug een Toekomstvisie voor onze gemeente is opgesteld, die uiteindelijk heeft geresulteerd in een goedgekeurde Structuurvisie waarin we met elkaar na heel intensief onderzoek gemeentebreed hebben geconstateerd dat om de gemeente voldoende vitaal en leefbaar te houden we op veel terreinen actie zouden moeten ondernemen. Enerzijds werkgelegenheid binnenhalen, anderzijds nieuwe inwoners interesseren voor onze gemeente. Recreatie en toerisme bevorderen en zo voort. Toen is al geconstateerd dat dat een behoorlijke wissel op de gemeente zou trekken. Maar het college is wel blijmoedig de strijd aangegaan en wordt nu – en dat is terecht door een aantal fracties opgemerkt – door de economische crisis hardhandig teruggewezen in het hok. Met de wetenschap van nu hadden we op onderdelen wellicht anders kunnen handelen. In die zin is de vraag heel terecht. Mevrouw Boerman stelt van 'wat kunnen we leren uit de diverse behoeftenonderzoeken die er op het gebied van bedrijventerreinen zijn geweest'. Misschien is dat in de huidige situatie met de gegevens die we nu hebben en de situatie waarin we verkeren, de economische crisis. Men merkt het van alle kanten dat bedrijven een pas op de plaats maken. Is het juist om uit te gaan van extrapolatie en gegevens die in de afgelopen jaren gerealiseerd zijn? Hij vindt het een aandachtspunt waar we voor de verdere ontwikkeling van onze gemeente in ieder geval nadrukkelijk naar moeten kijken of daar ook andere invalshoeken en andere sleutels te hanteren zijn om tot een juiste conclusie te komen. Hij constateert dat minimaal een keer en misschien

wel drie keer er onderzoeken zijn geweest die de behoefte aan bedrijventerreinen zoals we die ook hebben aangegeven in onze plan ontwikkeling daadwerkelijk aan de orde waren. Dat was voor het college geen enkele reden om er aan te twijfelen temeer omdat er partijen waren op dat moment die zich beschikbaar melden om gebruik te maken van een nieuw bedrijventerrein. In zijn totaliteit is het teleurstellend dat ook in de woningbouw in feite het zelfde fenomeen op dit moment opgeld doet. Enerzijds doordat het voor mensen veel lastiger is om bij banken hun woning te kunnen financieren, waardoor doorstroming niet meer lukt. Starters nog moeilijker aan de bak komen ondanks de starterslening die we als voorziening aanbieden. Ook daar dus een fors probleem. Zij het dat – misschien moeten we daar nog eens kritisch naar kijken – we voor deze raadsperiode nog een flink aantal woningen in overleg met de provincie uit het vuur hebben kunnen slepen. Die moeten dan wel gerealiseerd worden. Gelukkig hebben we daar wel de grond voor dus daar hoeven we niet in te investeren. We zullen daar flink moeten aanjagen om die aantallen ook daadwerkelijk gerealiseerd te krijgen. Het college is ook druk bezig om in de organisatie te kijken wat voor invalshoeken we kunnen ontwikkelen om mensen wel geïnteresseerd te krijgen en om de behoefte die er nadrukkelijk is - en ook dat is een afspraak die in het Coalitieakkoord helder is opgenomen, daar staat onder andere ook de kavelwinkel in genoemd als nieuw alternatief - of men op een andere manier met de woningbouwuitgifte kan omgaan.

Gelukkig valt op het gebied van grondexploitaties voor de woningbouw de schade nog enigszins mee. De schade op het gebied van bedrijventerrein is zeer aanzienlijk en als portefeuillehouder economische zaken en portefeuillehouder financiën, heeft het hem twee keer flink geraakt en hij heeft nogal wat moeite moeten doen om die stap te zetten. Des te meer waardeert hij het dat er dan toch nog ook waardering in de richting van het college doorklinkt dat deze stap gezet wordt. Al heeft hij nog steeds twijfels. Hij is er van overtuigd dat op enig moment er een omkeer zal komen en het economisch tij weer de positieve kant op zal gaan. Alleen lijkt het niet verstandig om daar op dit moment op te anticiperen en maar even af te wachten wat er over ons gaat komen want uit de cijfers kon men lezen dat de financiële nadelen in welke variant dan ook fors oplopen en dat lijkt op dit moment in ieder geval ongewenst. Bovendien biedt het ook nieuwe kansen en daar is al op gewezen. De gemeente heeft nog bedrijventerrein in Wesepe, op de Meente en op de Enk, waar ruimte vrij komt en ook nogal wat leeg staat. Een van de voorwaarden die geldt voor de uitgifte van een nieuw bedrijventerrein is dat de SER-ladder moet worden gehanteerd. Dat men dan eerst kijkt of op bestaande bedrijventerreinen ruimte is dan wel er nog leegstand is en die zou eerst ingevuld moeten worden voordat men naar nieuwvestiging kan. In de huidige situatie blijft er dus niets anders over dan dat men kijkt naar de ruimte die nog beschikbaar is op de bestaande locaties. In die zin zouden de negatieve consequenties die op dit moment ook nog in het vooruitzicht kunnen zijn voor de Meente – Noord en de Enk behoorlijk beperkt kunnen worden. Mocht er op korte termijn een omslag in de economische situatie optreden.

Hij kan Jona Bolster nageven dat hij een ziensblik heeft gehad, maar ook dat met de wetenschap van dit moment. De heer Van den Berg weet niet of Jona Bolster zich dat op dat moment gerealiseerd heeft. Hij kan ook constateren dat de VVD zich vanaf het begin af aan – zij het met in eerste instantie heel andere argumenten – consequent heeft opgesteld ten opzichte van Noordmanshoek. In eerste instantie was het alleen de ruimtelijke kwaliteit. Wijhe moest niet ingepakt worden tussen twee bedrijventerreinen. Daarna is dat met nog andere argumenten ook aangevuld. Hij ontkent dat volgens de VVD-fractie de behoefte nooit is aangetoond. Hij heeft net gezegd dat er diverse onderzoeken zijn geweest waarvan men nu kan zeggen 'is de methode wel juist'. Dat is door mevrouw Boerman al geconstateerd. Waarin de behoefte wel is aangetoond. Zelfs naar aanleiding van het aanhouden van het besluit in 2007 om het bestemmingsplan Noordmanshoek nog niet vast te stellen, maar om een nieuw onderzoek te plegen, waaruit zelfs bleek dat er nog iets meer ruimte was waar behoefte aan zou kunnen zijn.

De provincie heeft slechts zijdelings problemen gemaakt. We zijn het niet eens kunnen worden over de rechtstreekse aansluiting op de Rijksstraatweg, maar dat was ook het enige. De provincie heeft de gemeente altijd gesteund in het streven om de lokale bedrijvigheid te kunnen faciliteren met betrekking tot het uitbreiden cq. nieuwvestigen van bedrijven. Als het maar lokale bedrijven waren. Een poging die het college ooit eens heeft gedaan om ook bedrijven van buiten en specifiek gericht op duurzaamheid te kunnen faciliteren, die is niet gehonoreerd en daarmee heeft de provincie ook nog eens duidelijk bevestigd dat het uitsluitend voor lokale behoefte zou mogen zijn. Hij constateert ook dat bij de vaststelling van het vernieuwde bestemmingsplan Noordmanshoek met 15 hectare groen en water, al van de zijde van het college is opgemerkt dat het nog een lastige klus zal worden om dat financieel rond te breiden. Dus helemaal een verassing is het niet. Gelet op de wanverhouding tussen 10 hectare effectief en 25 hectare in zijn totaliteit.

Hij heeft niet de indruk dat het duurzaam ontwikkelen en het initiatief wat daar over in het Coalitieakkoord is opgenomen, een breekpunt is geweest. Sterker nog het college heeft aanwijzingen dat het punt duurzaamheid juist een extra aantrekkelijk punt zou kunnen zijn. Alleen op dit moment is dat nog te weinig concreet te maken. De € 220.000,- die voor risico's in de Heroverwegingsoperatie is opgenomen is zeker niet bedoeld om Noordmanshoek toen al mee af te dekken. Het is bedoeld om als onderdeel van de risico's die we in zijn totaliteit nog lopen, een deel van de nadelige grondexploitaties te kunnen afdekken. Maar niet met het beeld zoals dat op dit moment of in de afgelopen maanden van Noordmanshoek hebben opgevoerd gekregen, om dat meteen maar al vast af te dekken. Het is wel makkelijk, maar het moet ook nog blijken bij de behandeling op 27 juni of de raad daar mee instemt dat dat bedrag is opgevoerd in de Heroverwegingsoperatie.

De genoemde alternatieven van de VVD en Gemeentebelangen en de oproep van de beide coalitiepartijen richting college, om alternatieven te ontwikkelen, en de raad daar zo snel mogelijk over te informeren, die aanvaard hij in dank en het college zal dat waar mogelijk versnellen. Om de raad niet te laten wachten tot het eind van het jaar. Het college wil wel met iets komen wat wel hout snijdt. Dus nadrukkelijk goed onderzoek plegen. Er is heel spontaan een behoorlijk aantal alternatieven al op een rij gezet. Maar er moet wel even onderzoek gepleegd worden of dat inderdaad hout snijdt. De suggestie van Gemeentebelangen om het voorlopig maar te verpachten voor agrarische doeleneinden en later voor woningbouw, zal het college daarbij betrekken. Hij constateert dat dat niet de rente vergoedt die op dit moment moet worden toegerekend aan het bedrag dat overblijft. Voor de korte termijn is het misschien een oplossing, van de andere kant is het ook zo dat de gemeente wel beschikt over 25 hectare die op een heel strategische plek liggen, die wellicht op een andere manier op enige termijn behoorlijk wat waard zijn. Laten we er in ieder geval heel goed over nadenken hoe we daar mee verder gaan. In dat licht moet men ook de aankoop zien die in 2010 nog is gepleegd. Zelfs waagt hij te veronderstellen dat als we toen geweten hadden dat het exploitatieresultaat negatief zou uitpakken, we misschien de aankoop wel hadden moeten doen omdat dat perceel A, onderdeel uit maakt van een afgesloten overeenkomst al uit de beginjaren van Noordmanshoek en in de tweede plaats omdat het heel strategisch in het gebied ligt. Als men daar een gat midden in heeft, is het totale perceel veel minder waard en zou men het op deze manier wellicht alleen al kunnen verantwoorden.

De heer **Kamphuis** bedankt de wethouder voor de reactie op de inbreng van het CDA. Waar de heer Kamphuis mee zit is de rol van de provincie. Het zit de CDA-fractie dwars dat de provincie geen flexibiliteit heeft op kunnen brengen om toch in een tijd dat er een economische crisis is, anders om te gaan met het gunnen van bedrijven in een gemeente als Olst-Wijhe. De VVD gaf even aan dat regionale – en provinciale onderzoeken over bedrijvigheid, aan zouden geven dat er geen behoefte was in Olst-Wijhe. Daar maakt hij toch bezwaar tegen. De gemeente is een

zelfstandig element in het economisch landschap. Olst-Wijhe dient gewoon te zorgen dat het voldoende bedrijvigheid heeft en dat moet gestimuleerd worden. Noordmanshoek was daar een duidelijk voorbeeld van. Zeker de duurzaamheid die men in gedachten had. Hij vindt ook jammer dat het niet tot concessies is gekomen met de VVD. De wethouder gaf aan dat de VVD een consistent beleid heeft gevoerd ten aanzien van het standpunt over Noordmanshoek, maar heeft ook geen alternatieven aangedragen om beter te kijken naar hoe we nieuwe bedrijven krijgen in Olst-Wijhe. Dat is relevant. Het aantal bedrijven moet groeien. De werkgelegenheid moet groeien. Dat is van essentieel belang. Dat wil hij benadrukken en dat mist hij in het antwoord van de VVD. Hij zou ook graag willen zien dat gepromoot wordt voor de lokale bedrijven om bezig te zijn met bedrijfsuitbreidingen en ook eventueel met maatschappen van buitenaf, toch proberen bedrijven proberen binnen te krijgen. Het is in het belang van onze gemeente om dat voor elkaar te boksen.

De heer **Bosch** zegt dat de VVD helemaal niet tegen de ontwikkeling van bedrijventerreinen is. Hij weet niet waar de heer Kamphuis dat op baseert. Maar dat kan de heer Kamphuis niet uit de eerste bijdrage van de heer Bosch ontleenen. De VVD heeft consequent gezegd, dat het nut, de noodzaak op basis van de behoefte die in de loop der jaren bekend is geworden, van de ontwikkeling van de Noordmanshoek niet is aangetoond. Er kunnen allerlei onderzoeken bij gehaald worden. Bijvoorbeeld van Ecorys, wat voor de gemeente is uitgevoerd. Als hij dat optelt komt hij op 14,4 hectare. Dat is lang niet die 25 hectare die is aangekocht waarvan er maar 10 effectief wordt uitgegeven. Daar komt nog bij dat de VVD altijd heeft gewezen op de andere industrieterreinen waar nog inbreiding mogelijk is. Op dit moment zeker nog. Dus de behoefte aan de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein die zag de VVD niet. Men moet de VVD niet in de mond leggen dat zij geen industrieterrein zouden willen ontwikkelen. In zijn inleiding heeft hij gewezen op bureau Zadelhoff. Die gaf aan op basis van de autonome groei van de werkgelegenheid van twee procent per jaar bij de bedrijven die we in Olst-Wijhe hebben, dat het onverantwoord is zo'n groot bedrijventerrein te ontwikkelen. Daar heeft hij op gewezen en op willen wijzen. Hij hoopt het hiermee verduidelijkt te hebben. Hij begrijpt niet de twijfel die de portefeuillehouder dan nog de afgelopen weken heeft gehad. Of er wel of niet gestopt moet worden. Men kan wel wachten tot het economisch tij weer beter gaat worden en dat zal gebeuren, want het is een cyclus waarin we zitten. Dat kunnen we door de loop der jaren gewoon zien. Het zal weer beter gaan worden. Het betekent dat in de categorie waarin wij bedrijventerrein nodig zouden hebben als we dat afzetten tegen de groei van werkgelegenheid in bepaalde sectoren, dan moet dat volgens de VVD inpasbaar zijn in de bestaande bedrijventerreinen. Als men dan toch op zoek wil naar een nieuw bedrijventerrein sluit dan aan bij bijvoorbeeld de Enk maar dan richting het Zuiden. Ga niet – zoals een tiental jaren is geprobeerd – de Noordmanshoek ontwikkelen, ook met allerlei toeters en bellen. Vandaar dat hij het een moedige en verstandige beslissing van het college vindt om er een streep door te zetten.

De heer **Brinks** zegt dat ook Gemeentebelangen het collegebesluit waardeert. Hij is ook blij dat de variant van Gemeentebelangen wordt meegenomen bij de alternatieven voor de Noordmanshoek. Het college heeft het over een duurzaam industrieterrein. Volgens hem is er maar één aanvraag geweest. Is het dan wel representatief voor het industrieterrein? Zijn ondernemers niet juist afgehaakt omdat het duurzaam zou worden?

Mevrouw **Boerman** gaat ook in op de duurzaamheid. Van verschillende kanten wordt gesuggereerd dat dat een belemmering is geweest. Zij denkt dat het een kans was en de provincie heeft hier een kans laten liggen door dat niet te stimuleren. Natuurlijk hebben we op dit moment het economische tij tegen maar het had wel mogelijkheden kunnen geven om nieuwe dingen die in de economie in de toekomst een rol gaan spelen binnen te halen. Die kans

blijft nu liggen. Zij komt terug op wat zij in haar eerste bijdrage heeft gezegd. De gemeente heeft nog twee bedrijventerreinen op de rol staan die allebei op dit moment een negatief exploitatieresultaat laten zien. Zij wil niet zeggen dat die terreinen niet geëxploiteerd moeten worden. Maar wij moeten ons wel fundamenteel de vraag stellen : wat mag een hectare bedrijventerrein ons kosten als gemeente? Wat staat daar als baat tegenover? Is dat te verantwoorden? Dat is een fundamentele vraag die op dit moment voorligt. Daar zou zij graag de mening van de andere fracties over horen.

De heer **Kamphuis** gaat in op de laatste vraag. Hij vindt het een lastige vraag, want we zitten nu in een economische dip. Er is leegstand op de industrieterreinen. In theorie zou het afgewaardeerd kunnen worden. Men kan stellen het nog twee jaar te doen en het wordt dan afgewaardeerd en maak er weiland van. Het kan niet zo zijn dat een toekomstperspectief gemaakt wordt waarin bepaalde verwachtingen bestaan en dat er nu een negatieve economie is die misschien over twee of drie jaar de weg omhoog vindt. Dan moeten er wel kansen voor onze bedrijven zijn. Dat vindt hij essentieel. Dat het wat kost, dat kan hij niet meteen beoordelen, hij gaat er van uit dat het middellange termijnen zijn, twee tot drie jaar, dat kan ingecalculeerd worden en uiteindelijk zullen bedrijven gevonden worden om dat soort locaties op te vullen.

Mevrouw **Boerman** vraagt of hij de opties voorlopig open wil houden.

De heer Kamphuis bevestigt dat.

De heer **Van den Berg** zegt dat de heer Bosch opnieuw het rapport Zadelhoff aanhaalt. De heer **Van den Berg** zou het eerst moeten nalezen om exact te kijken wat daar in staat. Er staat hem geen ander beeld bij dan dat er een concrete behoefte aan hectares uit alle onderzoeken die er geweest zijn, is gebleken. Alleen gebaseerd op een groei van de werkgelegenheid van twee procent, dat is wel heel kort door de bocht. We hebben ooit zelf al eens in een van onze Ontwikkelingsvisies opgenomen dat wij een groei van twee procent werkgelegenheid nastreven. Hij kan zich voorstellen dat daar een relatie ligt met datgene wat in het rapport Zadelhoff is opgemerkt. Bovendien er zijn best kansen. Er waren ook kandidaten. Olst-Wijhe is een topper op het gebied van zelfstandigen zonder personeel. Wij hebben het grootste aantal in de wijde regio binnen onze gemeente. Dat biedt kansen op enig moment voor groei van werkgelegenheid en voor het vestigen van nieuwe bedrijvigheid. Olst-Wijhe draait uitstekend als het er om gaat om minder kansrijke mensen aan werk te helpen. Ook dat biedt kansen op het gebied van werkgelegenheid, nieuwe bedrijvigheid. De suggestie dat het bedrijventerrein dan aan de Zuidkant zou moeten worden ontwikkeld, is eind jaren negentig al in de voormalige gemeente Wijhe uit en te na besproken en toen als niet haalbaar en een niet wenselijke oplossing afgeserveerd. Om die reden is destijds bewust - en daar is zelfs in de aanloop naar de gemeentelijke herindeling toe toestemming voor gevraagd aan en gekregen van de voormalige gemeente Olst - om Noordmanshoek te gaan ontwikkelen. Dus dat lijkt hem een oplossing die dan geen hout snijdt.

De heer **Bosch** zegt dat de heer Van den Berg er allerlei zaken bij haalt. De heer Bosch heeft in zijn tweede termijn gezegd "als het dan al nodig zou zijn". De VVD kreeg het verwijt geen industrieterreinen te willen ontwikkelen. Als het dan al nodig zou zijn. Als het nut en de noodzaak zijn aangetoond om dat te doen, dan zou de VVD geadviseerd hebben om naar de Enk zuidzijde te kijken. Voorlopig is het helemaal niet nodig om een industrieterrein te ontwikkelen. De gemeente heeft op de Meente, de Enk en in Wesepe nog voldoende gronden. Laten we zorgen dat we die aan de man brengen. Dat is een beter uitgangspunt dan nu al weer

hersenspinselen te gaan ontwikkelen over uitbreiding van andere industrieterreinen. Of nieuwe industrieterreinen te ontwikkelen.

De heer **Van den Berg** zegt dat de heer Bosch zelf de Zuidkant van de Enk noemde.

De heer **Bosch** zegt dat hij het noemde in relatie tot de opmerking van de CDA-fractie. Niet meer en niet minder. Hij roept de wethouder niet op om dat te gaan doen. Dat maar liever niet. We hebben een vervelende ervaring achter de rug.

De heer **Van den Berg** zegt dat de heer Bosch meteen in beeld heeft wat zich daar eerder over heeft afgespeeld. Meerdere partijen vroegen naar de duurzaamheid. Er is geen enkel bedrijf afgehaakt vanwege het punt duurzaamheid. Sterker nog de partijen waarmee het college in gesprek was sinds januari om de daadwerkelijke behoefte te inventariseren, waren unaniem enthousiast over de kansen die dit zou bieden. Alleen niet op dit moment. Om die reden is er dus ook geen ondernemer afgehaakt. Het zal een iets langere termijn vergen voordat het gerealiseerd kan worden. Op dit moment zijn er nog steeds twee opties in ieder geval die onderwerp van studie zijn en wellicht op enig moment alsnog terug kunnen komen. Hij heeft niet de indruk dat het veel zin heeft om richting de provincie te gaan bepleiten dat wij bedrijven van buiten kunnen halen. Want dat zit landelijk ook heel strak in het jasje. Het ministerie biedt daar ook geen enkele ruimte voor. Hij schat in dat de provincie daar niet van zal afwijken. Het feit dat er op dit moment geen afzet is merkt hij ook uit gesprekken die hij heeft met ondernemers. Men is zeer terughoudend op dit moment met investeringen en zeker bij uitbreiding en nieuwbouw. De plannen worden vooruit geschoven. Dat is het gevolg van de economische crisis en banken zijn strakker in het verlenen van financieringsmogelijkheden. In antwoord op de vraag van mevrouw Boerman met betrekking tot de twee andere bedrijventerreinen, zegt hij toe dat het college daar nog nadrukkelijk naar zal kijken. Hij heeft op dit moment het antwoord niet paraat. Daar zal hij nog op terugkomen.

Mevrouw **Boerman** zegt dat zij de vraag heeft voorgelegd wat de fracties over hebben voor hectares bedrijventerrein. De heer Kamphuis is daar op in gegaan. Het is zeker niet zo dat de PvdA-fractie niet vindt dat de gemeente bedrijventerreinen moet ontwikkelen. Of dat we die dingen nu acuut moeten afwaarderen. Helemaal niet. Dat is niet de suggestie die zij wilde wekken. Zij wilde alleen van de anderen horen hoe zij daar tegen aan kijken. Nu die dingen allemaal negatief op de lijst staan. De heer Kamphuis wil opties open houden. Zij heeft de afweging niet paraat hoeveel geld er tegenover mag staan. Zij vindt wel dat de raad daarover na moet denken, hoever gaan we daar in en welk risico daar in genomen kan worden.

De **voorzitter** zegt dat de raad dat nog zal gaan doen. In ieder geval op 27 juni, want dan gaat de raad de Kadernota vaststellen. Defacto neemt de raad daar dan een standpunt in – de ene of de andere kant op – in combinatie met de herijking reserves en voorzieningen, daar spreken we zo dadelijk over. Als de Kadernota door de raad is vastgesteld dan zal op 12 september in een aantal documenten die de raad zal vaststellen Noordmanshoek nog weer terugkomen. Ook in de actualisering van de Toekomstvisie die in de loop van het daarop volgende najaar hier in de raad aan de orde komt nadat er eerst een procedure is doorlopen in gevolge de wet op de Ruimtelijke Ordening. De raad zal dat in een samenhangend pakket op verschillende momenten – minstens drie - weer op tafel krijgen.

De heer **Leber** zegt richting de VVD dat de heer Bosch het heeft gehad over het opstellen van het Coalitieakkoord. Daar voelt de heer Leber zich zelf ook verantwoordelijk voor. Daar is nog geen reactie op gegeven. Het klopt : in het Coalitieakkoord is vastgelegd dat wij ook Noordmanshoek

op dat moment belangrijk vonden om in ontwikkeling te nemen. Dat is ook de opdracht geweest voor het college om dat voortvarend aan te pakken. Dat heeft het college ook gedaan. Dat het niet leidt tot de uitkomst die wij graag gewent zouden hebben - en misschien ook nog wel wat werkgelegenheid betreft in ieder geval raadsbreed - is jammer. Dat het ook een prijs heeft die we moeten betalen is ernstig. Hij vindt dat daar ook de politieke verantwoordelijkheid voor moet worden genomen. Dat wordt nu ook gedaan door het college ook te steunen in dit voorstel. Op het moment dat men dit moet constateren is het van belang omdat een Coalitieakkoord ook niet een wet van Meden en Perzen wordt. Want juist dan doet men het verkeerd. Men zal met de werkelijkheid van vandaag en misschien met de inschatting van de werkelijkheid van morgen toch weer beslissingen moeten nemen en daar zitten altijd risico's aan. Politieke, financiële en soms ook persoonlijke. Dat is zo. Dat hoort ook een beetje bij ons vak, onze drive om hier politiek te bedrijven. Garanties krijgen we niet. Dat dat soms bitter tegen valt, wil hij niet verhelen. Dat de heer Bosch aangeeft dat de VVD daarin altijd een andere opstelling heeft gekozen, dat is correct. Dat moet hij de VVD nageven. Toch vindt hij het ook van belang dat wij ook helder maken, ook in deze raad, dat de tunnelvisie waar de heer Bosch over sprak blijkbaar van een wat kortere duur of lengte is dan hij of anderen zouden kunnen denken, want dan hadden we misschien ook toch nog weer door kunnen gaan. Dat wil de PvdA-fractie niet. Men moet op een gegeven moment verlies nemen. Dan doet de fractie, ook politiek. Maar vervolgens moet men ook weer zorgen dat men probeert om te bekijken of uit de gronden die in bezit zijn of daar meer waarde uit gehaald kan worden dan er op dit moment waarde aan toe te dichtten is. Die is laag, dat vindt hij ook. Maar het is beter om het zo laag neer te zetten, om vervolgens ook van dat startpunt weer waarde te kunnen creëren.

10. Voorstel tot het vaststellen van de Nota reserves en voorzieningen 2011

De heer **Habers** zegt dat de Nota reserves en voorzieningen 2011 een duidelijk beeld geeft waar we staan. Het is niet direct om vrolijk van te worden, maar het is wel realiteit. Het is een materie die moeilijk in een paar zinnen te vatten is. Reserves zijn voor een groot deel opgeschoond, waardoor het overzichtelijker is geworden. Dit was altijd al een wens die bij de raad aanwezig was. Waarvoor onze dank.

Bij agendapunt 9 heeft het CDA al aangegeven zich te kunnen vinden in de afwaardering van de gronden en dus een vermindering van de gemeentelijke reserves. Er is wel sprake van een afwaardering van € 250,- per inwoner van Olst-Wijhe. Dat is veel geld als men kijkt naar de jaarlasten van de burgers. Gelukkig is de gemeentelijke financiële positie nog dusdanig dat we het kunnen dragen. We moeten er voor waken dat deze afwaardering direct bij onze burgers in de portemonnee merkbaar is of wordt. Dat er naast de afwaardering van de gronden ook vier miljoen overgeboekt wordt naar de nader te bestemmen middelen, kan de goedkeuring van de CDA-fractie krijgen. Daarmee worden de rekenrente inkomsten wel met € 60.000,- verminderd. Maar de vrijheid van besteden wordt groter. We moeten voorkomen dat als we een verlies nemen van 4,25 miljoen dat in de komende jaren, wanneer de grond tegen hogere bedragen verkocht wordt dan de vier euro zoals het nu in de boeken komt, we gaan praten over winst. Het is dan geen winst, maar minder verlies. De vraag van het CDA is daarom nu wanneer grond verkocht wordt tegen een hogere waarde zodat er boekwinst ontstaat bij de toelichting komt te staan dat het eigenlijk geen winst is maar minder verlies. Dit alles om ook in de toekomst eventueel bij de volgende raad de realiteit onder ogen te zien.

Over de Nota reserves en voorzieningen 2011 zegt hij dat op pagina 15 wordt gesproken over geblokkeerde en gedeeltelijk geblokkeerde reserves. Maak het duidelijk. Het is geblokkeerd of niet geblokkeerd. en niet gedeeltelijk geblokkeerd. Uiteindelijk wordt het weer goed gemaakt in de laatste zin 'de Algemene reserve is geblokkeerd en nader te bestemmen reserves is niet geblokkeerd.

De heer **Bosch** bedankt voor de uitgebreide bijlagen bij dit agendapunt. De VVD-fractie onderschrijft per definitie, dat het goed is om periodiek de stofkam door de reserves en voorzieningen te halen en deze aan te passen aan de actualiteit. Het uitgangspunt is goed. Het voorstel roept vragen en opmerkingen op bij de VVD-fractie. Bij A op bladzijde drie 'Het opheffen van reserves, omdat ze niet aan de gestelde uitgangspunten zouden voldoen.' Men kan er toch ook voor zorg dragen, dat de uitgangspunten wel worden nageleefd of met betrekking tot de gevormde reserve worden aangepast bijvoorbeeld met betrekking tot Integratie Welzijnaccommodaties rekening houdend met wensen, die in sommige kernen leven of tot leven kunnen komen. Het is de VVD-fractie niet duidelijk waarom voorgesteld wordt de reserve Sanering Olasfaterrein op te heffen. Hoewel Olasfa al jaren boven de markt hangt, zullen er mogelijk op enig moment toch weer enige financiën nodig zijn, dus waarom dan grabbelen in een post nader te bestemmen middelen?

Onder B op bladzijde drie wordt de term: Bestemmingreserve Algemeen geïntroduceerd. Het negatief effect is dat het de transparantie nou juist geweld aan doet, hoewel het college dat op bladzijde vier bestrijdt. Met andere woorden welk kader leggen wij hieronder, op basis waarop de gemeenteraad deze reserve zou moeten gaan aanspreken om de door het college, evenals door de VVD-fractie gewenste transparantie te kunnen bereiken?

Hetzelfde geldt in sterkere mate voor de Investeringsreserve.

Deze gelden kunnen ingezet worden op basis van nadere prioritering, waarbij wat de VVD-fractie betreft wensen en noodzakelijkheden vanuit/in de kleine kernen van onze gemeente prioriteit verdienen. Kunnen wij hier de afspraak over maken, dat er een raadsbrede instemming ten grondslag ligt aan de opgestelde prioriteiten?

Op pagina 10 schrijft het college: 'in het kader van een flexibel financieel beleid willen wij de optie onderzoeken om een extra bedrag van vier miljoen van de geblokkeerde algemene reserve vrij te maken en dit bedrag toe te voegen aan de reserve nader te bestemmen middelen'.

Waarom wil het college meer flexibiliteit? Waardoor zit het college nu klem?

De heer **Brinks** zegt dat voor ons ligt het voorstel tot het vaststellen van de Nota reserves en voorzieningen. In 2006 heeft er voor het laatst een herijking van de reserves en voorzieningen plaatsgevonden. Om goed inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente zijn nu de reserves geïntariseerd en beoordeeld. Nu blijkt dat een aantal reserves kunnen worden opgeheven en kunnen worden toegevoegd aan een andere reserve.

Over de opheffing van één reserve heeft hij een vraag, namelijk de sanering van het Olasfaterrein. Deze reserve is door de raad ingesteld met als doel om daaruit het gemeentelijke aandeel in de onderzoekskosten te kunnen betalen. Nu wil het college deze reserve opheffen omdat volgens het college op het moment besteding niet helder is. Volgens Gemeentebelangen wordt de tweede fase afgesloten in 2015, dus daarna kan deze reserve volgens Gemeentebelangen worden gebruikt. Dus daarom wil de fractie deze reserve nu niet opheffen. Hij vraagt om een uitleg hierover.

Over de Algemene reserve vraagt de fractie van Gemeentebelangen zich af waarom er vier miljoen hiervan wordt overgeboekt naar de reserve nader te bestemmen middelen en het renteverlies van € 59.000,- wordt afgeboekt van de € 220.000,- die bij de Heroverwegingsvoorstellen zijn opgenomen voor het opvangen van risico's. Maar het is natuurlijk geen risico. Hij vraagt om een uitleg.

Hij vraagt hoe groot het eigen vermogen van de gemeente moet zijn om als gezonde gemeente te boek te staan. Hij heeft een vraag over de hoogte van de bestemmingsreserve riolering. In december is het geactualiseerde gemeentelijke rioleringsplan vastgesteld met een verhoging van het rioolrecht zodat het kostendekkend is. Gemeentebelangen vraagt of de hoogte van deze reserve wel nodig is.

Hij vraagt naar de reserve Toekomstvisie. Gemeentebelangen heeft er geen moeite mee dat deze wordt toegevoegd aan de investeringsreserve, maar de fractie vraagt zich af waarom een deel geoormerkt blijft binnen deze reserve. Over de egalisatievoorziening afvalstoffen vraagt hij hoe de hoogte van deze voorziening zich verhoudt – die is 453.000 euro in onze gemeente- ten opzichte van andere ROVA-gemeenten.

Mevrouw **Boerman** zegt dat de nieuwe Nota reserves en voorzieningen een completer inzicht moet geven in de financiële positie van onze gemeente. Daarnaast is het een goede gelegenheid om alle reserves en voorzieningen tegen het licht te houden in verband met de geformuleerde uitgangspunten en zo nodig middelen te herschikken. De in hoofdstuk 3.2 geformuleerde uitgangspunten hebben de instemming van de PvdA-fractie. Onder het laatste punt geeft het college aan 'uitvoeringsrichtlijnen te willen formuleren met betrekking tot de relatie tussen de reserves en het Weerstandsvermogen'. Het is haar niet duidelijk of en zo ja waar deze richtlijnen terug te vinden zijn in de nota.

Het college stelt voor in hoofdstuk 4 de eerder ingestelde investeringsreserve met de Essentgelden aan te vullen met de middelen uit de reserve grote infrastructurele werken en enkele kleinere reserves en dit te bestemmen voor projecten in het kader van investeren met gemeenten en investeringen op basis van de Structuurvisie nader te prioriteren. Zij meent dat net door de VVD werd gezegd dat door de raad die prioriteitenlijst opgesteld moet worden. Dat lijkt haar vanzelfsprekend en dat is ook geen punt van discussie. Het instellen van die reserve heeft de instemming van de PvdA-fractie. Overigens viel het de fractie wel op dat per 2012 het niveau van de reserves zodanig is dat het betekent dat het volledige bedrag aan Essentgelden uitgegeven is.

Dan zijn er een aantal kleinere reserves die toegevoegd worden aan de algemene reserve. Daar gaat de PvdA-fractie mee akkoord. Ook de onttrekking van de afboeking in verband met Noordmanshoek – met de bijbehorende consequenties, daar is bij het vorige agendapunt over gesproken zij het met enig leedwezen – ook daar is de fractie mee akkoord.

Over punt 5 in hoofdstuk 4 stelt het college voor nog een extra bedrag – daar werd door de andere fracties ook aan gerefereerd – van 4 miljoen te onttrekken aan de algemene reserve en toe te voegen aan de reserve nader te bestemmen middelen. Het college geeft niet aan wat hier precies de bedoeling van is. Wel dat het een negatief effect van € 60.000,- structureel heeft op de exploitatie die het college wellicht zou willen dekken uit het potje voor risico's die in de Heroverweging voorzien zijn. Dit raakt volgens de PvdA-fractie kant nog wal. Zonder onderbouwing geld onttrekken en dat dekken alsof het een risico is, terwijl het om een weloverwogen keuze gaat om het geld te onttrekken. Dat zou zij niet als een risico willen classificeren. Het effect is meer druk op de exploitatie waar toch al diepgaand op moet worden ingegrepen. Zij zou graag horen wat de bedoeling is van dit voorstel voordat de PvdA-fractie zich daar nader over uitsprekt.

Onder de punten 7 tot en met 9 gaat het over herschikking van verschillende reserves. Dat leidt tot meer transparantie. Daar heeft de raad meerdere malen om gevraagd. Dat heeft de instemming van de PvdA-fractie.

Dan komt er een onttrekking van € 500.000,- aan de nader te bestemmen middelen met het doel € 50.000,- structureel binnen te halen. Dat spreekt de fractie wel aan en zij is benieuwd naar de onderliggende plannen. Zij begrijpt dat dat nog niet helemaal uitgekristalliseerd is. De winst is wat minder dan het lijkt want door die € 500.000,- te onttrekken aan de reserve nader te bestemmen middelen wordt er natuurlijk wel weer een rente misgelopen. Als zij de som op dezelfde manier maakt als bij de 4 miljoen dan gaat het over € 7.500,-. Het netto voordeel bedraagt volgens haar maar € 42.500,- per jaar.

Over de onttrekking grondexploitaties zegt zij dat dat onvermijdelijk is, dat zijn de spelregels. Punt 12 heeft ook de instemming van de fractie. Er wordt vastgelegd hoe er bij de verschillende

soorten reserves met rente om wordt gegaan. Dat lijkt haar verhelderend. Daar kan de PvdA-fractie zich in vinden. In punt 16 en 17 geeft het college aan hoe het Weerstandsvermogen wordt bepaald. Ook dat het ruim boven de minimum norm ligt. Zij stelde net al een vraag over de uitvoeringsrichtlijn met betrekking tot weerstandsvermogen en de reserves. Is dit nu de toetsing aan de uitvoeringsrichtlijn of staat die ergens anders? Hoe verhoudt zich dit? Bij punt 18 de omvang van de reserves en voorzieningen geeft het college aan dat voor een aantal onderhoudsreserves een planning moet worden gemaakt om de benodigde omvang van de reserves vast te stellen. Kan het college aangeven op welke termijn de plannings beschikbaar zijn? Zodat de raad op dat moment de inhoud van die reserves nogmaals tegen het licht kan houden.

Wethouder **Van den Berg** zegt dat hij gesteund wordt door twee secondanten die op een aantal technische vragen antwoord zullen geven. Zij zullen dat eerst doen en daarna kan hij de politiek – bestuurlijke invalshoek belichten voor zover dat nog nodig is.

Secondant, **Wim Markvoort** begint bij de vraag van de heer Habers naar het ontstaan van een mogelijke boekwinst bij verkoop van de gewaardeerde grond van vier euro per meter voor een totaalbedrag van ruim een miljoen. Mocht die opbrengst hoger zijn, dan is dat een kwestie van informeren dus beleidsinformatie toevoegen bij de jaarrekening. Dat is een goed gebruik. Hij gaat er van uit dat op dat moment – en dat is de plicht die het college heeft – in relatie wordt gebracht met het voortraject van die onttrekking van een 4,25 miljoen.

Secondant, **Hans Schutte** zegt dat er meerdere vragen zijn gesteld over de vier miljoen waarvan voorgesteld wordt om die vrij te maken. Er staat duidelijk geschreven dat het een optie is waar het college nader onderzoek naar wil doen. De vier miljoen vrijmaken is ingegeven vanuit het Weerstandsvermogen. Hij verwijst naar punt 17 van de nota. Daar staat dat de vrij besteedbare reserves – de nader te bestemmen middelen – 7,2 miljoen groot zijn. De gekwantificeerde risico's, die in het kader van de nota Weerstandsvermogen zijn gemaakt, bedragen 1,5 miljoen. Hij wil benadrukken dat in die 7,2 miljoen die 4 miljoen is begrepen. Als die 4 miljoen niet vrijgemaakt zou worden dan hebben we binnen de minimale omvang van het Weerstandsvermogen – die miljoen - maar 7 ton beschikbaar zijn. Dat is de gedachte van het Weerstandsvermogen. Dat heeft meer body nodig. Vandaar dat gezegd is die optie te gaan onderzoeken om eventueel die 4 miljoen vrij te maken. Binnen de hele Heroverweging is die post van 220.000 euro daarvoor beschikbaar. Dus die relatie zou men daar mee kunnen leggen. Nu zijn er wel een aantal andere voorstellen aan de orde en de risico's voor gemeenten nemen op diverse fronten toe. Dan zou men kunnen zeggen dat - mede gelet op de recessie - meer body voor het Weerstandsvermogen een verstandig besluit zou kunnen zijn.

De heer **Markvoort** gaat in op de vraag over het Weerstandsvermogen. In een aparte nota Weerstandsvermogen staan de richtlijnen beschreven op welke wijze de gemeente het Weerstandsvermogen berekent.

Mevrouw **Boerman** vraagt of dat de beleidsregels zijn.

De heer **Markvoort** bevestigt dat.

Mevrouw **Boerman** zegt dat het dus niet iets zegt over wat een gezonde verhouding is tussen het Weerstandsvermogen en het minimum Weerstandsvermogen. Daar heeft het niets mee te maken.

De heer **Markvoort** zegt dat er wel normen over zijn opgenomen waar minimaal aan moet worden voldaan. Dat is die € 60,- per inwoners als een minimum en ook de wijze waarop de berekening wordt gemaakt. Hoe de risico's worden ingeschat. Er wordt een bedrag van 50 miljoen genoemd. Per categorie wordt bekeken in welke mate er zich een mogelijk risico voordoet en op die wijze wordt het Weerstandsvermogen berekend. Dat staat in de richtlijnen uitgewerkt.

Over het Olasfaterrein zegt hij dat voorgesteld wordt om die reserve samen te voegen, vanuit de opvatting om het zoveel mogelijk te centreren en de reserve in de centrale pot te stoppen. In afwachting van de ontwikkeling van dat terrein dat mogelijk weer te besteden. Het is niet de bedoeling om het onderwerp als zodanig weg te cijferen, maar vanuit een optie om de zaak samen te vatten om die nu in één reserve onder te brengen. Dat is de aanleiding om dat nu zo te doen. Het betekent dat op het moment dat die plannen ontwikkeld worden, het dan uiteraard mogelijk is om een beroep op die reserve te doen.

De heer **Bosch** lijkt het geen goed plan.

De heer **Van den Berg** reageert daar meteen op. Het ziet er naar uit dat voor de sanering op zich geen gemeentelijke bijdrage meer nodig is. Als het gaat over de verdere planuitwerking gaat het om een andere term dan sanering Olasfaterrein. In die zin is het ook logisch om daaronder te vermelden dat die reserve niet meer voldoet aan de gestelde uitgangspunten. Dat geldt ook voor de andere punten.

De heer **Bosch** zegt dat in dit geval de naam gewijzigd zou kunnen worden.

De heer **Van den Berg** zegt dat dat zou kunnen. Maar aan de andere kant is er voor gepleit om sanering toe te passen in de reserves en voorzieningen die er zijn. Dan lijkt het logischer om het aan een algemene pot toe te voegen dan dat er een geormerkt deel in wordt ondergebracht.

De heer **Schutte** zegt met name omdat die hoogte niet is onderbouwd. De uitgangspunten zijn dat als de hoogte niet is onderbouwd, dan moet het toegevoegd worden aan de algemene reserve.

De heer **Bosch** gaat daar nog verder over nadenken.

De heer **Schutte** zegt dat er nog een vraag is gesteld over de vrij hoge omvang van de bestemmingsreserve riolering. In het Gemeentelijk Rioleringsplan dat in december is vastgesteld is aangegeven dat 1,4 miljoen per jaar nodig is voor een periode van 60 jaar. In het hoofdstuk over de financiële consequenties staat ook duidelijk dat de komende vijf jaar nog gespaard moet worden. Dus de reserve zou nog verder aangroeien. Maar in de jaren daarna zijn onttrekkingen voorzien. De reserve wordt daardoor lager. Het is een spaarpotje. Zo staat het ook in die nota beschreven.

De heer **Markvoort** zegt dat er ook gevraagd is naar de hoogte van de afvalstoffenreserve. Het is moeilijk om daar direct een antwoord op te geven. Het gaat als volgt. In een jaar waarbij de exploitatie van de afvalstoffen – van het product zoals het genoemd wordt – voordelig is, dan wordt het bedrag dat over is in de reserve gestopt. Op momenten dat er sprake is van verandering van tarieven en dat soort zaken, dan wordt overwogen eventueel een beroep te doen op die reserve. Het betekent dat het een lokale reserve is die lokaal wordt ingezet. Daarmee is elke vergelijking met andere gemeenten niet relevant. Het is ons eigen geld, opgebouwd vanuit de resultaten van de exploitatie van de afvalstoffenheffing.

De heer **Brinks** zegt dat het wel opgebracht is door de burgers zelf. Dan kan het ook weer teruggestort worden naar de burgers. Waarom is die reserve zo hoog? Het is voor eenmalige opvang omdat toen de tarieven niet zijn doorgevoerd een bedrag onttrokken is van €153.000,-. Hij ziet er geen noodzaak voor.

De heer **Markvoort** zegt dat daar toen € 150.000,- uit is geput. Het is een voorziening, het betekent dat het uitsluitend wordt ingezet ten gunste van de afvalstoffenheffing. Waar gesproken wordt over de hoogte van tarieven biedt het de mogelijkheid om compensatie te bieden of mogelijksterwijs in enig jaar bij een wat slechter uitvallende exploitatie, om daar uit te putten. Daar zit een egalisatie-effect in.

De **voorzitter** zegt dat nog een financieel technische vraag is gesteld door mevrouw Boerman over die € 50.000,- of dat nu netto minder is.

De heer **Markvoort** ontkent dat. Bij de reserve nader te bestemmen middelen is geen sprake van dat daar de rente naar de exploitatie gaat.

Mevrouw **Boerman** zegt dat er eerst een groot bedrag is overgeheveld van de algemene reserve naar de reserve nader te bestemmen middelen. Vervolgens was er ruimte om een bedrag te halen uit de reserve nader te bestemmen middelen. Het moest eerst van de ene pot naar de andere. Vervolgens kon het eruit.

De heer **Markvoort** bevestigt dat. Maar die vijf ton speelde al in de Heroverwegingsoperatie. Dat is al een aantal maanden geleden geopperd. Op dit moment is het een kwestie dat bij de presentatie die zaak verrekend wordt. Dat betekent dat vijf ton wordt vrijgemaakt en daarmee een boekwaarde of activa wordt afgeschreven. Daarmee wordt € 50.000,- per jaar vrijgespeeld om te besteden. Dat is het effect. Het is kapitaal om daar jaarlijks rendement van te hebben.

De heer **Schutte** zegt dat het vooral is voortgekomen uit het voorstel dat toen in het kader van de Heroverweging is opgenomen. Daar is duidelijk over gezegd om vijf ton eenmalig te onttrekken uit de vrije reserve. Daarmee wordt geprobeerd om structurele lasten vrij te maken. Het is in het kader van het uitvoeringsplan over de staat van de vaste activa dat een aantal investeringen vervroegd worden afgeschreven. Dat wordt in de boekhoudkundige voorschriften investeringen met maatschappelijk nut genoemd. Die kunnen eenmalig afgeschreven worden. Dan hebben we structureel wat meer vrije lasten. Die vijf ton moet wel eerst ergens vandaan worden gehaald voordat die € 50.000,- structureel kan worden vrijgespeeld. Dat wordt een balansverkortings genoemd. Het geeft structureel meer ruimte.

Mevrouw **Boerman** begrijpt hoe het werkt.

De **voorzitter** zegt dat de belangrijkste vraag is of het 50.000 of 42,500.

De heer **Schutte** zegt dat de investeringen geïnventariseerd worden. Welke kunnen we in één keer afschrijven. We zullen zorgen dat we op die € 50.000,- komen.

Mevrouw **Boerman** zegt dat als die € 60.000,- aan die vier miljoen wordt toegerekend, dat ze dan niet meer toegerekend hoeven te worden aan die € 500.000,-.

De heer **Schutte** bevestigt dat.

Mevrouw **Boerman** zegt dat het daar uiteindelijk om gaat.

De heer **Schutte** dat er nog een vraag was over het eigen vermogen van de gemeente. De hoogte van het eigen vermogen en van het Weerstandsvermogen, daar zijn geen objectieve criteria voor bekend. Binnen de artikel 12 procedures worden daar bepaalde normen voor aangegeven. Zoals de heer Habers ook al zei onze reservepositie is ook na die afboeking van de Noordmanshoek van dusdanige omvang dat het nog aanvaardbaar is.

De heer **Markvoort** zegt dat vanuit de provincie geen minimale norm wordt geëist. Dat is op dit moment nog niet aan de orde. In het stuk wordt overigens wel aangekondigd dat ten aanzien van de risico's een actualisatie zal worden doorgevoerd met het oog op risicomanagement.

Mevrouw **Boerman** zegt dat dat het stuk is van de risicoberekening.

De heer **Schutte** bevestigt dat. Bij de berekening van het Weerstandsvermogen in de nota van 2006, zijn de vrij beschikbare reserves aangegeven. Dat is voor de gemeente met name de reserve nader te bestemmen middelen. Daar bovenop komt een calculatie van de risico's, die worden in mindering gebracht op de reserve nader te bestemmen middelen. Dan is er een Weerstandsvermogen voor niet kwantificeerbare risico's. In het verleden is voor de kwantificeerbare risico's anderhalf miljoen geraamd. In de huidige economische recessie zijn die risico's aanzienlijk toegenomen. De kansen dat bepaalde risico's van kracht worden of zich manifesteren is steeds groter geworden. Die raming van kwantificeerbare risico's zou best wel eens hoger kunnen worden dan de anderhalf miljoen die we nu aanhouden. Binnen de gemeentelijke organisatie is men bezig om het risicomanagement en beheersmaatregelen voor risico's ook te verbeteren. Dat is een nadere onderbouwing van waarom die vier miljoen als optie onderzocht wordt om die vrij te maken. Maar alles komt uiteraard in de integrale afweging van de Kadernota tot uitdrukking. Daar zijn een aantal voorstellen en daaronder is ook dit voorstel meegenomen. Daar is een bepaalde prioritering aangegeven. Dat komt dus nog.

Mevrouw **Boerman** vraagt of die anderhalf miljoen gekwantificeerd risico al jaren als vast bedrag wordt gehanteerd of wordt het ieder jaar opnieuw geëvalueerd?

De heer **Schutte** zegt dat sinds 2006 het zo in de nota Weerstandsvermogen is geraamd. In de paragrafen Weerstandsvermogen in de gemeentelijke begroting en in de jaarrekening wordt daar wel op in gegaan. Dan wordt gezien hoe het er voor staat met de vrij besteedbare reserves en hoe het zit met de risico's.

Mevrouw **Boerman** vraagt of het betekent dat het getal van anderhalf miljoen ieder jaar anders is of is het een min of meer vast gegeven?

De heer **Schutte** zegt dat het de laatste jaren zo is aangehouden. Het blijft een subjectieve risico-inschatting.

De **voorzitter** stelt vast dat er nog een vervolggave komt met betrekking tot het Weerstandsvermogen, de bepaling van de hoogte ervan. Het vraagstuk van het rentevrij hebben van reserves om dat Weerstandsvermogen zonder renteconsequenties aan te kunnen wenden als dat echt nodig is. Dat vraagstuk komt nog nader aan de orde. Dat zal vermoedelijk in de Kadernota als zodanig worden aangekondigd en benoemd zodat dat punt dat vrij uitvoerig is gewisseld maar waar ook nog wat onduidelijkheden over zijn, nog eens stevig wordt neergezet.

Zodat het als een vervolggave voortvloeit uit de doorlichting, de herijking van reserves en voorzieningen en de daaruit voortvloeiende voorstellen. Hij stelt voor om dat nu zo vast te stellen.

Mevrouw **Boerman** vraagt aan de voorzitter of hij verwacht dat bij de Kadernota al die gegevens op tafel liggen.

De **voorzitter** denkt het niet en hij wil daarover graag de wethouder het woord geven. Hij wilde de stand van de discussie samenvatten voor dit onderdeel tot nu toe. Hij vraagt de wethouder in te gaan op de positie van de Kadernota.

De heer **Van den Berg** zegt dat in de Kadernota de onderhoudsplanningen nog niet voorkomen, althans niet volledig. Die komen waarschijnlijk in het derde kwartaal beschikbaar. Wellicht dat zij bij de vaststelling van de meerjarenbegroting wel kunnen worden betrokken.

Naast de behoefte aan transparantie - de duidelijke doelstellingen die er zijn met de reserves en voorzieningen, een stukje risicodekking en financiering want ook de algemene reserve is rentedragend voor de algemene dienst - kan men zich afvragen of men als gemeente bankier moet zijn voor de inwoners. Dat kunnen zij in feite zelf. Men kan de grens nog wel verder optrekken. Nu is er voor gekozen dat het met die vier miljoen lukt, maar men zou ook kunnen overwegen of men daar verder in moet gaan en welke reserves en voorzieningen men minimaal overeind moet houden. Hij heeft niet het idee dat als deze discussie is afgerond dat men er dan is. Het kan zijn dat daar nog op terug moet worden gekomen.

De PvdA en VVD vroegen naar de investeringsreserve, om daar raadsbreed over te discussiëren. Dat lijkt hem logisch. Uiteindelijk is het de raad die de prioriteiten vaststelt. Of dat raadsbrede instemming krijgt, zoals de heer Bosch vraagt, daar kan de raad het naar maken.

De heer **Bosch** zegt dat het in de uitwerking daarvan kan worden opgenomen. Dat bij deze prioriteiten raadsbrede ondersteuning zou moeten zijn. Dat zou bij de uitgangspunten geformuleerd kunnen worden.

De heer **Van den Berg** zegt dat hem dat een mooi vertrekpunt lijkt. Een ideëel vertrekpunt ook, maar of het realistisch is zal op dat moment wel blijken. Vandaar dat de heer **Van den Berg** oproept dat de raad er naar kan maken. Wat hem betreft werkt de heer Bosch daar van harte aan mee.

Uiteindelijk zal er een democratisch besluit moeten worden genomen. Als dat met iets minder dan raadsbreed moet, dan zal dat waarschijnlijk ook gebeuren.

De heer **Bosch** zegt daar wel bang voor te zijn.

De heer **Van den Berg** zegt dat hij niet bang is voor democratie. Maar volgens hem verschillen zij daarover niet van mening. Het is altijd aardig als men als complete raad eenduidig achter te maken keuzes staat. In de praktijk blijkt dat het vaak niet helemaal lukt. We gaan optimistisch verder wat dat betreft.

De tekstwijziging van het CDA 'geblokkeerd of gedeeltelijk geblokkeerd' zal aangepast worden in het definitieve voorstel.

Het volledige bedrag voor Essent is in ieder geval nog niet helemaal uitgegeven. In de algemene reserve zit een deel dat compensatie was voor het dividend dat gemist wordt. Hij neemt aan dat dat niet is uitgegeven. Voor het overige kan hij het op dit moment niet overzien.

De heer **Schutte** zegt dat bij de investeringsreserve rekening is gehouden met de onttrekking in het kader van de Raalterwegzone. Ook het overleg met de provincie in het kader van Investeren met gemeenten zijn ook al bedragen in de reserve gereserveerd.

De heer **Van den Berg** zegt dat de vraag was of er nog iets over is van de Essentmiddelen.

Mevrouw **Boerman** zegt dat 2,3 miljoen aan Essentmiddelen in de reserve is gestopt. Dat bedrag is er ook ongeveer uit gehaald tussen 2009 en 2012.

De heer **Schutte** bevestigt dat.

De **voorzitter** zegt dat er nog een vraag is gesteld door de heer Brinks waarom bij de stelpost Toekomstvisie een oormerking plaatsvindt.

De heer **Schutte** zegt dat in de reserve Centrumvisie een oormerking is gedaan met een ton die beschikbaar is gesteld als een voorbereidingskrediet. Die is al geormerkt binnen die reserve. Binnen de reserve Toekomstvisie is er een collegevoorstel geweest om het Marketingplan daar deels uit te financieren. Daar is ook rekening mee gehouden in die onttrekking. Het zijn besluiten die al genomen zijn en vandaar dat die geormerkt zijn binnen die reserves.

De heer **Brinks** dacht dat de heer Schutte over nieuw beleid sprak. Dat wordt in de Kadernota pas bepaald. Dan kan het volgens hem niet geormerkt zijn.

De voorzitter zegt dat op dit moment geen besluit wordt genomen over deze nota. De nota is opgesteld met de informatie van dit ogenblik. Er is vastgesteld en dat geldt niet alleen voor deze nota maar ook voor de actualisering van de Toekomst visie en voor de nota Bovenwijks dat zodra de raad op 27 juni besluiten heeft genomen ook met betrekking tot het Marketingplan en de vraag of men daar wel of niet mee verder gaat. Dan zal ook deze nota daar op worden aangepast en op het moment dat wordt afgezien van het Marketingplan dan valt dus ook die claim vrij. Dan heeft de heer Brinks wat hij bedoelt te zeggen 'we willen geen voorschot'. Maar dit is een nota die nu opiniërend wordt besproken. Vervolgens op 27 juni komt dat allemaal bij elkaar en dan zal de besluitvorming in samenhang in al die verschillende documenten worden doorgevoerd en die liggen dan op 12 september weer ter besluitvorming voor. Behalve de actualisering van de Toekomstvisie, want dat zal iets langer vergen in verband met de wettelijke procedure die daar aan vooraf moet gaan. Dat wil het college wel doen vóór de begroting want die moet gebaseerd zijn op een vastgestelde en geactualiseerde Toekomstvisie. Zo hangt het allemaal samen.

De heer **Habers** komt terug op de vier miljoen. Daar heeft hij zelf van gezegd dat het minder rekenrente inkomsten geeft. Het geeft meer vrijheid van besteden. Die vrijheid van besteden ligt niet bij het college maar bij de raad. Daar wil hij duidelijk over zijn. Zodra er iets uit de reserve gaat, moet er toestemming van de raad zijn. Daar moet geen misverstand over zijn.

De **voorzitter** zegt dat die opmerking bedoeld was voor de publieke tribune opdat er geen misverstand over bestaat. Het college was zich daar al wel langer van bewust.

De heer **Habers** gaat in op de opmerking van de wethouder over het niet toerekenen van rente aan de algemene reserves, men kan er wel meer uithalen. Dat is bij hem best bespreekbaar, maar we praten dan wel over een stelsel wijziging. We laten het nu nog binnen het huidige

stelsel door er vier miljoen uit te halen en de algemene reserves kleiner te maken en daar rekenrente aan toe te rekenen en houden daarmee het huidige stelsel overeind.

Hij komt terug op die vier euro. Hij heeft van de heer Markvoort gehoord dat wordt toegelicht als het zover komt dat daar een stukje teruggehaald kan worden en kunnen neutraliseren met het verlies dat we nu nemen. Hij wil graag van de wethouder horen dat hij daarachter staat en daar ook borg voor staat dat het straks in de toelichting komt.

De heer **Bosch** zegt over de bestemmingsreserve algemeen dat de hoogte daarvan rond de € 400.000,- is. Er staat bijgeschreven dat wordt voorgesteld de huidige werkwijze en afspraken te handhaven. In zijn inleiding heeft hij genoemd of er niet een kader omschreven moet worden voor deze bestemmingsreserve algemeen bij de onderwerpen die worden genoemd. Betekent het ook in de nabije toekomst dat de raad onuitputtelijk voor zover er geld genoeg is, daar uit kan putten. Blijft het echt voorzien voor de historische reserves die er nu in zitten. Dat is zijn achterliggende vraag. Of gaan we een nieuw kader opstellen? Bestemmingsreserve algemeen suggereert in zijn ogen heel wat anders dan de vier punten die nu genoemd staan.

De heer **Brinks** vraagt hoe zeker het is dat de gemeente geen bijdrage meer hoeft te leveren aan de sanering van het Olasfaterrein. Het college stelt dit met grote zekerheid, maar hoe groot is die zekerheid?

De heer **Van den Berg** zegt over de besteding van de vier miljoen dat de voorzitter daar al een passend antwoord op heeft gegeven. Als wij met de algemene reserve in relatie tot de algemene dienst, de bijdrage daarin anders willen omgaan zou daar inderdaad een stelselwijziging voor nodig zijn. Dan komt het college daar nog op terug. Als het al een optie zou zijn.

Over de vier euro zegt hij dat het op dit moment agrarische waarde is. Nu kan men er niets anders mee. Het is een reële agrarische waarde. De uitdaging ligt er wel in om daar meer van te maken dan op dit moment voorhanden is. In die zin is de opmerking van de zijde van Gemeentebelangen ook interessant om te kijken of daar de nodige creativiteit aan de dag kan worden gelegd. In het najaar wordt teruggekomen op de alternatieve gebruiksmogelijkheden waarbij ook naar de consequenties voor de waarde wordt gekeken. Verder worden via de bestuursrapportages – en zo nodig tussentijds – de ontwikkelingen gemeld.

Nader te bestemmen, daar kan men behoorlijk vrij over beschikken zij het dat de raad uiteraard de bestemming bepaalt. De algemene reserve die is op dit moment rentedragend voor de algemene dienst. Als men daar een beroep op zou willen doen, heeft dat meteen consequenties voor de dekking van de jaarexploitatie. Dat vergt een heel andere afweging. Voor zover hem bekend is – en dat zal hij nog even navragen – is er geen bijdrage meer nodig voor de sanering van het Olasfaterrein. Mocht het anders zijn dan krijgt de raad daar per omgaande bericht van. Men kan er van uit gaan dat het akkoord is.

De **voorzitter** gaat in op het punt van de bestemmingsreserve algemeen. Dat is de reserve nummer 9 die op pagina 10 is opgenomen. Daar was nog de vraag van de heer Bosch of alleen wordt uitgegeven aan de daar benoemde doelstellingen of komt er een nieuw kader voor.

De heer **Schutte** zegt over de bestemmingsreserve algemeen dat de doelstelling is het aantal reserves te verminderen. Deze zijn samengevoegd tot een bestemmingsreserve algemeen omdat binnen die bestemmingsreserve algemeen een aantal onttrekkingen al in de meerjarenbegroting zijn geraamd. In de loop van de jaren vindt er telkens een onttrekking plaats aan die reserve. Daar liggen raadsbesluiten aan ten grondslag. Er is even gespeeld met de gedachte om al deze reserves in de reserve nader te bestemmen middelen te plaatsen, maar dan heeft men binnen de reserve nader te bestemmen middelen alweer vaste oormerking en dat vond men geen goede

gedachte, dus toen is gesteld die bestemmingsreserves waarbij in onze begroting al meerjarige onttrekkingen zijn voorzien, laten we die dan bij elkaar zetten. Dat is de achterliggende gedachte geweest. Ze zijn ook eindig. Uiteindelijk heft die reserve zich zelf op.

De **voorzitter** zegt dat hij hoort zeggen in de richting van de heer Bosch dat in feite hiermee het kader is bepaald. Hij bedankt de adviseurs voor het optreden vanavond. De keuzes die nog eerst aan het college zijn in het kader van de Kadernota en vervolgens aan de raad bij de vaststelling van die Kadernota. Zojuist is het voorbeeld van de heer Brinks besproken rond de stelpost Toekomstvisie. Daar wordt op 27 juni verder over gesproken en ook hiervoor geldt weer dat op 12 september de nota reserves en voorzieningen wordt vastgesteld binnen de kaders die de raad op 27 juni bepaalt.

11. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 21.55 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering d.d. 30 mei 2011

De griffier,

De voorzitter,

.....
B.A. Duursema.

.....
A.G.J. Strien